

Tez Özeti: Necip Fazıl Kısakürek ve Eserlerinde Tasavvufi Düşünce

Thesis Summary: Necip Fazıl Kısakürek and The Sufistic Thought in His Works

Merve Nur KILIÇ

Öğretim Görevlisi, Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi, Dini İlimler
Fakültesi, Tasavvuf Ana Bilim Dalı

Instructor, Cyprus Social Sciences University, Faculty of Religious
Sciences, Department of Sufism, Nicosia/TRNC

merve.kilic@kisbu.edu.tr

ORCID ID: orcid.org/0000-0002-1438-395X

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Tez Özeti / Thesis Summary

Geliş Tarihi / Date Received: 7 Aralık / December 2019

Kabul Tarihi / Date Accepted: 7 Aralık / December 2019

Yayın Tarihi / Date Published: 15 Aralık / December 2019

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Aralık / December

Atıf / Citation: Kılıç, Merve Nur. Tez Özeti: "Necip Fazıl Kısakürek ve Eserlerinde Tasavvufi Düşünce/ Thesis Summary: Necip Fazıl Kısakürek and The Sufistic Thought in His Works". *kid: kisbu ilahiyat dergisi / journal of kisbu ilahiyat* 2 (Aralık/ December 2019/2): 111-114.

DOI:

İntihal: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

web: <http://dergipark.gov.tr/kisbu> | [mailto: ilahiyatdergisi@kisbu.edu.tr](mailto:ilahiyatdergisi@kisbu.edu.tr)

Copyright © Published by Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi, Dini İlimler Fakültesi / Cyprus Social Sciences University, Faculty of Religious Sciences, Nicosia, TRNC

Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

Bu çalışma, Necip Fazıl Kısakürek'in hayatını, şahsiyetini, tasavvufi görüşlerini ve eserlerinde yer alan tasavvufi kavramları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada eserlerin muhtevasını hem mütefekkinin bizzat kaleme aldığı kaynaklar hem de tasavvufi manada etkilendiği Abdülhakim Arvasi'ye ait sadeleştirme ve çeviri kaynaklar oluşturmaktadır.

Necip Fazıl Kısakürek, tam adı ile Ahmed Necip Fazıl Kısakürek, 1904 senesinde 26 Mayıs (1320 Rebiülevvel) İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Mütefekkinin yaşadığı dönem, toplumsal ve küresel açıdan radikal kırılmaların, rejim değişikliklerinin, ihtilâllerin, inkılapların var olduğu bir dönemdir. Özellikle Türk Toplumunda "yenileşme dönemi" olarak ifade edilen bu çalkantılı dönem toplumdaki her bireyi etkilediği gibi mütefekkinin de hayatına ve düşüncelerine yansımıştır. Necip Fazıl içinde yetiştiği bu yenilikçi ama baskıcı ortamın etkilerinden birini eğitim hayatında görmek mümkündür. O ilerde tasavvufi görüşlerinde Batı mukayesesini yapmasına olanak sağlayacak Batı merkezli birçok kolej ve mektebe devam etmiş, üniversite eğitimi esnasında Paris'te Sorbonne Üniversitesi felsefe bölümünde de sekiz aya yakın eğitim almıştır.

Yaşadığı ve daha sonraki dönemlerin sembol şahsiyetlerinden biri olan Necip Fazıl hayatının arayış evresinde eğitimin, yetiştiği seçkin çevrenin, keskin zekâsının ve sanata yatkın mizacının sayesinde henüz on sekiz yaşlarında şöhret sahibi olmuştur. Ancak zahiren ışıltılı görünen bu hayatın içerisinde o tasavvufi bir arayışa yönelmiştir. Çünkü "Sanat için sanat" anlayışından, çalışmanın konusu olan "Allah için sanat" ilkesine geçmesini sağlayan vehim ve metafizik kaygı peşini bırakmamıştır.

Sancılı bir hayatın içerisinde Necip Fazıl'ın Abdülhakim Arvasi ile tanışması en önemli hadise olmuştur. Bu vesile ile kendisi sıkıntı, kaygı ve vehim ile geçirmiş olduğu arayış döneminden tasavvufi bir hayata kapı aralamıştır. Metafizik kaygılarından kurtularak sükûn dönemine geçen mütefekkinin verimliliği artmıştır. Araştırmanın esas konusu olan eserlerin birçoğunu da mürsidi Abdülhakim Arvasi'ye intisap ettikten sonra kaleme almış vehimlerinin ve arayışlarının bu sayede son bulduğunu ifade etmiştir.

Necip Fazıl'ın eserleri bir İslam savunucusu olarak topluma hizmet etmiştir. Onun dünya görüşünde tasavvuf sadece dinî bir patika değil; aksine

medeniyetin, devletin ve bireyin çöküşten kurtulması ve onların yeniden doğuşu için gerekli bir inkılap niteliğindedir. Sadece dünyayı algılama ve yaşama biçimiyle bile tasavvuf, İslam'ın özüdür ve temel amaçtır. Ona göre tasavvuf insanın ruhi ve aşkın boyutunu yüzlerce yıllık birikimiyle doyurabilecek tek kaynaktır.

Necip Fazıl'ın tasavvufi görüşleri mürşidi Abdülhakim Arvasi başta olmak üzere birçok kaynaktan beslenmiştir. Kendisi eserlerinde bir yandan savunucusu olduğu tasavvufu betimlerken diğer yandan da görüşlerinin oluşmasına katkıda bulunan İslam büyüklerinin eserlerine yer vermiştir. Abdülhakim Arvâsî'den Rabıta-i Şerife ve Tasavvuf Bahçeleri ile Şeyh Safiyyüddin'den Reşahat ve İmam-ı Kastalanî'den şair Bâki'nin Mevahibü'l Ledünniyye sadeleştirmesi veya tercümesi Necip Fazıl'a ait olan tasavvufi eserlerden bazılarıdır. Bu metot ve çok yönlü bakış açısı onu ve eserlerini özgünleştiren kriterlerin başında gelmektedir.

Ayrıca onun tasavvufi görüşlerinden bahsederken önemli bir hususa değinmek gerekmektedir. Necip Fazıl'ın savunduğu tasavvuf görüşü Batı mistisizmi ile karıştırılmamalıdır. O bu algının oluşmaması için tasavvuf görüşünün temelinde Kur'an ve sünnet çizgisini vazgeçilmez olduğunu özellikle vurgulamıştır. Hatta bu ayrımın farkına varılması için Batıda müşahede etmiş olduğu hayatıda referans alarak felsefe ve tasavvufu mukayese etmiştir. Batı felsefesinin yalnızca madde ve akla önem vererek ruhu göz ardı ettiğini, İslam toplumlarının aşk ve vecdini kaybettiğini ahlaktan uzaklaştığını ve manaların içini boşaltarak özünü unuttuğunu tespit etmiştir.

Değinen bilgiler kapsamında çalışmanın temel çerçevesi, enfüsi âlemde bir arayış içerisinde bütünsel, afakta birbiriyle bağlantılı olmayan, "arayış evresi" ve sükûn evresi" olarak iki temel dönemde ele alınmıştır. Çalışma bir giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde tarihi bir yanılısamadan uzak durabilmek açısından mütefekkirin yaşadığı döneme, toplumun dini yapısına ve içinde yetişmiş olduğu edebi çevresine genel bir bakış sağlanmıştır. Böylelikle Necip Fazıl'ı ve eserlerini o dönem içerisinde değerlendirmek mümkün olacaktır.

Birinci bölümde Necip Fazıl'ın hayatı, kişiliği ve eserleri ele alınmıştır. Düşünürün çocukluktan itibaren eğitim, aile, sanat hayatı hakkında bilgi

verilerek düşüncelerinin ortaya çıkmaya başlaması olgunluğa nasıl eriştiği süreci tarihi bir akış olarak betimlenmiştir. Bu bölümde dikkat çekilmek istenen iki husus mevcuttur. Bunlardan birincisi; Necip Fazıl'ın yaşamış olduğu kriz entelektüel ve metafizik kaygının ayrı birer başlıkta değerlendirilmesidir. İkincisi ise; müellifin kaleme aldığı eserlerin, dini ve tasavvufi, düşünce ve sadeleştirme eserleri olarak kategorize edilmesidir.

İkinci bölüm ise Necip Fazıl'ın tasavvufi görüşlerinin yer aldığı başlıktır. Bu kısımda Necip Fazıl'ın tasavvufi görüşleri, Batı ve Doğu tefekkürü mukayesesi ile ele alınarak izah edilmiş bu görüşler eserlerinde yer alan tasavvufi ıstılahlar derlenerek güçlendirilmiştir. Mütefekkirin eserlerinden derlenen şeriat-hakikat, tarikat, marifet, mürid-mürşid, akıl ve kalp, vehded-i vücud, edep, nefis-ruh, ibadet-muamele-amel, bela-rıza-sabır, yaratılış ve ahlak ile alakalı olan ıstılahlardır.

Netice olarak Necip Fazıl'ın tüm yaşantısı ile kendisine benzer bir rol-modelle kıyaslanması mümkün olmayan nevi şahsına münhasır bir figür olduğu söylenebilir. O yalnızca fikirleri olan ve bunları kaleme alan bir düşünce insanı değil aynı zamanda kalabalıklar içerisinde toplum ve dünyayı eleştirerek öneriler sunan bir aksiyonerdir. Onun düşünceleri ve inançları bir gölge niteliğinde olmayıp dervişliğinden beslenen ve bedelini fikir çileleri ve sancılılarıyla ödediği bir kaynağı teşkil etmektedir. Bu kaynak ise onu tanımaya ve anlamaya ihtiyacı olan aydın bir nesil için miras niteliğindedir.